

מכון
משנת
הרמב"ם

אור ההליכות

מו"ר הרה"ג רצון ערוסי שליט"א היהדות והסדומיות

גיליון 192 | מרחשון
ה'תשפ"ו ליצירה
ב'שול"ז לשטרות

המרכז העולמי
למשפט התורה

בית הדין
לדיני ממונות

ארגון
"אשת חיל"

כולל
להכשרת דיינים

שבתות עיון, ירחי
כלה ושיבות ר"ח

הוצאת ספרים
מכון מש"ה

אתר "נצח ישראל"
www.net-sah.org

העלון מוקדש לזכרם של הורי היקרים
שלום ב"ר ניסים עוקשי ע"ה
מזל ב"ר מחפוד ע"ה

עורך: תומר לוי

חברי המערכת: הרב צפניה ערוסי, אבי חמדי, אביעד רצהבי, שמואל חמדי, אריאל פרחי, נועם עוזרי.

עיצוב: נבו נגר

טל': 03-5343658 | פקס: 1533-5343658

דוא"ל: orhalichot@gmail.com

מס' המערכת בספריה הלאומית: 2789255

תרומות יתקבלו בברכה:

הליכות עם ישראל | בנק לאומי
סניף 952 | חשבון 702371/25

חברים המעוניינים להפיץ את עלון "אור ההליכות" מוזמנים לפנות לאבי חמדי בפלא - 0506576418 או לתומר לוי בפלא - 0528084623

לוט ויאמרו לו: איה האנשים אשר באו אליך הלילה הוציאם אלינו ונדעה אתם" - "במשכב זכר" (רש"י, רשב"ם, ראב"ע, מהר"ם, חזקוני) ואף שפירוש זה נראה כדרוש, אבל מהמשך המקראות נראה, שזה פשוטו של מקרא. וזה עולה מתגובתו של לוט. "ויצא אליהם לוט הפתחה והדלת סגור אחריי. ויאמר [=לוט לאנשי סדום]: אל נא אחי תרעו [=לאורחים, רס"ג]. הנה נא לי שתי בנות אשר לא ידעו איש אוציאה נא אתהן אליכם ועשו להן כטוב בעיניכם רק לאנשים האל אל תעשו דבר כי על כן באו בצל קרתי". הרי שהציע להם משכב נשים במקום משכב זכר. אולם רד"ק פירש שאנשי סדום רצו להרוג את אורחי לוט, כי אנשי סדום התנגדו עקרונית ומעשית להכנסת אורחים. ודבר זה היה ידוע ומפורסם, עד שאנשי סדום תמהו, כיצד אנשים זרים אלו לא יראו להיות אורחים בסדום. ובאמת שאנשים אלו, דחו את בקשת לוט שיהיו אורחיו (בעוד שנענו לאברהם), ובתחילה נאמר: ויאמרו [=ללוט]: לא, כי ברחוב גלין? ורק לאחר שלוש הפצרי בהם, ויפצרו בהם מאד ויסרו אלי ויבאו אל ביתו".

לדעת הרמב"ן אנשי סדום התנגדו במחשבה תחילה להכנסת אורחים מתוך שיקולים שכליים. שחבל להם על ארצם המבורכת ומדינתם המתפתחת. שלא תהיה מקור משיכה לאנשים עניים, שיהיו נטל לחברה. וגם בשל הגאווה והשחצנות שהיו להם בגין הצלחתם.

היהדות והסדומיות הן תיזה ואנטי תיזה

היהדות היא עולם החסדים, שבו האדם עושה למען הזולת. והסדומיות היא עולם האדם כפרט, שבו האדם כפרט עושה רק למען עצמו, וגם החיים השיתופיים הם קיימים רק כשיש לפרט אינטרס בדבר. ולכן היהדות זקוקה לארץ קדושה כדי שבה תהיה חברה קדושה, שחיי חבריה הם על בסיס של גמילות חסדים. כי האיש הגומל חסדים הוא איש מיוחד במידותיו הטובות. הוא ענו וישר. והוא מאמין בה'. והוא טוב לב ורוחם וחנן. ואילו החברה האיגואיסטית חברה הם אינדיבידואליסטים, מתנשאים, כופרים, רעי לב ואכזרים. ולכן אנשי סדום דחו בעזות, בתקיפות את הצעת לוט. ויאמרו: גש הלאה. ויאמרו: האחד בא לגור וישפט שפוט. עתה נרע לך מהם (=יותר מהם, רס"ג). ויפצרו באיש בלוט מאד וישגו לשבר הדלת".

בארץ הקודש רק חיי קודש, חברה סדומית היא חברה מושחתת והיא מסוגלת להשחית גם אדם טוב שנמצא בתוכם, ולכן אין לה מקום בארצנו הקדושה. הנה לוט בן אחי אברהם שחונן מקטנותו להכנסת אורחים, והוא דבק במידה טובה זו, בכל זאת הוא הושפע לרעה מאנשי סדום. שהרי הוא הציע את בנותיו לאנשי סדום במקום האורחים. ו"מתוך שבחו של האיש [=לוט] באנו לידי גנותו. שהיה טורח מאד על אכסניא שלו להציל אותם מפני שבאו בצל קורתו. אבל שיפיים אנשי העיר בהפקר בנותיו אין זה כי אם רוע לב... בנוהג שבעולם אדם מוסר עצמו על בנותיו ועל אשתו ייהרג או נהרג. וזה מוסר בנותיו להתעולל בהן?! (רמב"ן). ואפשר שאם החברה הסדומית היתה אי שם בעולם, ה' לא היה משחיתה ואת המשך בעמוד הבא <

אחת מהליכות עמנו המופלאות אותה ירשנו מאברהם אבינו היא הכנסת אורחים, והיא מתוארת בפרשה. בעיצומו של מראה נבואה, "וירא אלוו [אל אברהם] ה' באלני מקרא" אברהם עסק בהכנסת אורחים. לפי הרמב"ם במראה הנבואה, ולפי הרמב"ן בפועל ממש.

אברהם אבינו מכניס אורחים

אי אפשר שלא להתפעל מאברהם אבינו כמכניס אורחים. הוא מתואר כמי שמשתוקק להכניס אורחים. משעה שהוא הבחין בשלושה אנשים אורחים מזדמנים ולא מוזמנים, הוא רץ לקראתם, והפציר בהם להיות אורחיו, וקראם כולם אדונים. ולגדול שבהם אמר: אל תעבור. וכיון שלא יעבור הוא. יעמדו חבריו עמו" (רש"י). ורמב"ן סבור, שהפצרותיו של אברהם לשלושה אנשים שיהיו אורחיו, היו הפצרות אישיות. "וירץ לקראתם בטרם יקרבו לדבר עמו מפתח האהל, התחיל מן הפתח לרוץ לכבודם. כי הוריות לדבר יורה על חשיבותו בעיני המזדרז אליו" (ספורנו). אברהם השתחוה לאותם אנשים שרצה שיהיו אורחיו, והציע להם לרחוץ רגליהם ולסעוד את לבם. וכשנענו לבקשתו, "וימרה אברהם האהלה אל שרה ויאמר: מהרי שלש סאים קמח סלת לוישי ועשי עגות. ואל הבקר רץ אברהם ויקח בן בקר רך וטוב ויתן אל הנער וימרה לעשות אתו. ויקח המאה וקלב וכן הבקר אשר עשה ויתן לפניהם והוא עמד עליהם תחת העץ ויאכלו... וכנסתיים האירות, ויקמו משם האנשים... ואברהם הלך עמם לשלחם". רד"ק: "כי כן דרך אדם ללוות את האורח הבא אליו כשיפרד ממנו. לפיכך נכתב, שילמד אדם ממנו דרך ארץ".

יהדות וסדומיות

דומה שדברי הרד"ק מסלקים תמיהה שכל קורא היה תמיה בה. על שום מה התורה תיארה תיאור פרטני למדי את הכנסת האורחים שאברהם עשה? כלום רק כדי לספר בשבח? והרד"ק פירש, שהתיאור על התנהגותו של אברהם נועד ללמד לכל אדם דרך ארץ, כלומר שבפנינו תיאור מתורת חיי של אברהם, שהיא ראשיתה של תורת היהדות. ולכן התורה הסמיכה להכנסת האורחים של אברהם, שאורחיו שמו פניהם לסדום. ולא בכדי. כי סדום זו, שה' עמד להשחיתה בשל רשעת אנשיה, היא אנטי תיזה של תורת אברהם. ואם כן כוננת התורה בתארה את אברהם כמכניס אורחים לא רק להשוותו לדור המבול ולדור הפלגה שקדמו לו, אלא גם לאנשי סדום, ולהציגו כאנטי תיזה לבני אדם איגואיסטים, רשעים. ו"ישקפו על פני סדם", שהיה היפך ביתו של אברהם. כמו שהעיד הנביא (יח' טז), באמרו: הנה זה היה עון סדם אחרתך גאון שבעת לחם ושלולת השקט היה לה ולבנותיה ויד עני ואביון לא החזיקה" (ספורנו). וכך באמת אירע. כשאותם אנשים הגיעו לסדום, היחיד שהפציר בהם להיות אורחיו היה לוט בן אחי של אברהם, אשר מאברהם דודו למד להכניס אורחים, ואילו "ואנשי העיר אנשי סדם נסכו על הבית מנער ועד זקן כל העם מקצה. ויקראו אל

נָא מְצַאֲתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֵל נָא תַעֲבֹר מֵעַל עֲבָדֶךָ עַד שִׁכְנִים אֹרְחִים. ואף שכבר פירשנו לעיל שהוא פנה לכל אחד מהאורחים, בלשון אדנות. אבל ל"א שאדנות האמור בדברי אברהם הוא שם ה' (שבועות לה, ב וכך פסק הרמב"ם יסודי התורה ו, ט).

אין פלא, שההלכה קבעה: "והאורח מברך ברכת המזון כדי שיברך לבעל הבית" (רמב"ם, ברכות ז, ב) "וכיצד מברכו? אומר: יהי רצון שלא תבוש בעולם הזה, ולא תכלם לעולם הבא" (שם ז, ז) כי ייעוד האדם הוא חיי העולם הבא, והכנסת אורחים, כחלק מגמ"ח. ביהדות, להבדיל מן הגוינות, היא מכשיר למימוש ייעוד האדם, שהרי הקרן קיימת למי שמכניס אורחים היא לעולם הבא.

הרי הן בכלל: וְאֶהְיֶה לְרַעְךָ כְּמוֹךָ. כל הדברים שאתה רוצה שיעשו אותם לך אחרים, עשה אתה אותן לאחריך בתורה ובמצוות. שכן הלווייה (=של האורחים) מרובה מן הכל. והוא החק שחקקו אברהם אבינו ודרך החסד שנהג בה. מאכיל עובדי דרכים ומשקה אותן ומלווה אותן. וגדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכניה. שנאמר: וַיֵּרָא וְהָנָה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים. ולוייה יותר מהכנסתן" (רמב"ם אבל יד, א-ב).

ולכן היהדות כללה את הכנסת אורחים בכלל הדברים שאדם "אוכל מפירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לעולם הבא". וכן חז"ל קבעו (שבת, שם) שגדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת שכניה, ולמדו זאת מן העובדה שאברהם היה בעיצומו של גילוי אלוהי, ובקש סליחה מהשכינה: "וַיֹּאמֶר: אֶ-ד-נ-י אִם

אדמתה. אבל חברה סדומית זו היתה בארץ קודש, והיא היתה עלולה למנוע את מימושי ייעודנו שנהיה עם קודש בארץ הקודש. ולכן ה' השחיתם כדי שנוכור זאת לעד, שנוכור שאינה סובלת אנשי תועבות רעים לשמים ולבריות וכך נשמור על קדושתנו ועל קדושת ארצנו (עין רמב"ן ברא' יט, ה, ויקרא יח, כה).

הכנסת אורחים בהלכה היהודית

ואמנם היהדות השכיחה לקבל את תורת אברהם אבינו כתורת העם לדורות: "מצות עשה של דבריהם לבקר חולים ולנחם אבלים ולהוציא המת ולהכניס הכלה, וללות האורחים... ואלו גמילות חסדים שבגופו שאין להם שיעור. אע"פ שכל מצות אלו מדבריהם,

אור המחשבה הרב חננאל סרי

ויאלץ להתמודד עם כל אירוע שמזדמן אליו, בכוחות עצמו, שכידוע הם דלים מאוד מול צרות העולם שעשויות להתגלות בכל אימתן.

אין הקב"ה מעניש ואינו עושה רע, הוא רק מסתיר את פניו, כלומר מפסיק את הסיוע שלו מפני צרות העולם, ואז אם הגיעה עת פורענות, מתוכניותיו של האויב או ממגפה שהתפרצה, מי שמנסה להתמודד רק בכוחות עצמו עם המתרחש עומד אובד עצות ודל יכולת, מול הכוחות האדירים שמתפרצים לפתע, לפי דרכו של העולם, ושל יושביו שחלקם נוהגים בו לפי נטיותיהם ומאוויהם הבזויים.

בדור ללא נביא קשה לומר מה היו בדיוק הגורמים לאסוננו. אולם ניתן להציע איש איש לפי הבנתו במה כשלנו כדי לנסות לתקן דברים ששיגנו בהם. ישנם גם רבים שאנחנו מגלים מסיפוריהם שהאירועים זימנו להם הארות שקידמו אותם להתקרב לעבודת שמים, וכמובן שכולנו רואים עד כמה אומות העולם שחשבו שהתקדמו וגדרו את עצמם, דימינו שהתקדמו והפכו לנאורות, כל התדמית הזו התגלתה כחלולה. הן עדיין ציניות ומלאות שנאה, חסרות ישרה וחסד, רודפות ממון ומאפשרות טרור שקר ומרמה. עוד רבה הדרך אל היעד של אחרית הימים בו יתאחדו האומות לעבודת האמת, הרחוקת הרשע, וחיפוש קרבת הבורא. עם ישראל מתבלט מול כולן במסירות הנפש שלו לאנשיו, וברדיפת החסד, הרחמים והצדק.

השגחה פרטית

שבחר להתעלם מצורכי גופו, ממגבלות יכולתו, מאפשרויותיו הכספיות, מבחירתו עם איזה חברה של אנשים לחיות, כמה סיכונים ראוי שייקח בעבודתו ובבילוייו, מאחר ואת כל אלו עשה מבחירתו החופשית, אם יקלע למצוקה כלשהי בגללן, רק על עצמו הוא יכול להלין.

אמנם ישנן מצוקות והתמודדויות שמזדמנות מדי פעם לפי המקום והזמן, וכאן יש להתייחס להשגחתו של הקב"ה על האדם. באותם אירועים שמתרחשים מדי פעם וצריך למצוא את הדרך לעבור אותם כראוי, לשרוד ואולי אף להתחדש, כאן תועיל חוכמתו של האדם שהיא אחת מהמתנות שהקב"ה העניק רק למין האדם, ולפי מידת הערכת האדם את היכולת הזאת, הוא זוכה ליהנות מפרותיה. ומעבר לחוכמה זו ישנם אירועים לכאורה מקריים שמסייעים לאדם (כולל רעיונות חדשים שעולים במוחו). כל אלו יופיעו ויסייעו לפי מידת קרבת האדם לקב"ה. לכן מי שהתאמץ להתקרב אליו יזכה לסיוע גדול יותר, ומי שלא התקרב ואולי אף בחר להתנתק ממנו, אמנם לא יענש בצורה ישירה, אך גם לא יזכה לסיוע ממנו,

מול המאורעות המטלטלים של השנתיים האחרונות עלו הרבה שאלות אמוניות. הושמעו לא מעט ביטויים קשים ומתריסים של אנשים קטנים שניסו לראות במאורעות שקרו הפרכה לאמונה בקיומו של מנהיג לעולם. יש שהקשו מהופעת הפורענות דווקא ביום שמויעד לשמחה, אחרים הקשו כיצד עיננו נוראיים ומיתות משונות ניתנות לאנשים שאפילו הם היו חוטאים הרי שלא עשו שום מעשה מרוע של נפש מרושעת אלא מפתיות ותעיה, שגגה או חוסר מחשבה בלבד.

רבות מהשאלות מתבררות עם חלוף הזמן כנובעות מחוסר הבנת המצב. כך גילינו לאחר זמן שהתקפת החמאס הייתה קצה קטן ממה שהיה מיועד לנו על ידי האויב האירני, ורק זכותו של יום שמחת תורה צמצמה אולי את הפורענות לממדים שנוכל לעמוד בהם (בעזרתם של גיבורים עזי נפש שמסרו את נפשם לעצור את המשחית).

בכתביו של הרמב"ם נושא השגחת ה' על האדם הפרטי מוצג בצורה מורכבת שלא רק מצמצמת את השאלה, אלא גם מסדרת כל אירוע במקומו. נפריד מראש מקרים שאולי לא תמיד בשעת המעשה מובנים לנו ולאחר מעשה מתגלים לנו כניסיון שאפשר לאדם לקדם את עצמו למדרגה נישאת יותר ממה שהיה בה קודם לכן (כניסיונותיו של אברהם אבינו). אולם אם נתעלם מקיומם של ניסיונות, מראה לנו הרמב"ם שחלק גדול מהשאלה שמטרידה בני אדם בהופעת הרוע בעולם היא שאלה מדומה.

אין ראוי לכלול בשאלה זו את הדברים שנובעים מאופייה של המציאות הטבעית. לדוגמה, מאחר וגופו של האדם עשוי חומר, ברור שכמו כל גוף חומרי הוא יתבלה, ולכן כל התופעות שנובעות מבלאי בגופו של האדם אין לו להתלונן עליהן, כפי שברור לו מיום לידתו שסופו למות. כך גם לא ראוי לשאול על דברים שהם תוצאת בחירתו ומעשיו של האדם עצמו. מי

החלה ההרשמה
לירחי כלה

בנושא "שמע בני מוסר אביך, ואל תטש תורת אבך"
במלון עץ הזית ירושלים בראשות

מו"ר הרה"ג ד"ר רצון ערוסי שליט"א

בימים רביעי עד מוצ"ש כ"ז - ל' כסלו תשפ"ו, 17-20/12/25

פרטים והרשמה: מוטי צארום 052-9426613
הזרזו להרשם - מספר החדרים מוגבל!

חודש מרחשון (נרף שמן - החודש השמיני באכדית) הוא החודש בו אנו מתחילים לשאול גשמים ומן הראוי לומר מספר מילים השפע הזולג עלינו מן השמים.

בעולמינו שופעים עלינו שני סוגי ברכה, הנחתים עלינו מן השמים הטל והמטר.

הטל - מתאפיין בזליגה ענוגה ומלטפת, תמידית כל השנה, אינו פוסק ואינו עוצר אף לפרקים, אין לו השפעה שלילית על עולם הצומח והחי.

המטר - מתאפיין בדלף עוצמתי לעיתים חלש ולעיתים חזק, כאשר הוא פוסק העולם נקלע לבצורת, רעב ועוד רעות קשות, כאשר הוא יורד בועף הוא עלול לגרום לשיטפונות להרס כלכלי ואף לפגיעה בחיי אדם. הנביא הושע ממליץ "אהיה כטל לישראל", כלומר הדימוי המועדף על הנביא למערכת היחסים בין ישראל לא-לוהיו היא מערכת קבועה ולא משתנה, הטל הוא השפע הא-לוהי המועדף. לעומת הגשם שעל אף נחיצותו הרבה ושפע החיים שהוא מביא עימו עלול להיות מזיק בבחינת "יערף כמטר לקחי".

השפע היורד מן השמים נתפס בראייתה של התורה ומסורת ישראל כאבן בוחן להשגחה הא-לוהית ולקשר המיוחד והבלתי אמצעי שבין ישראל לא-לוהיו, כאשר עם ישראל חי חיים שלמים כלומר בארץ ישראל.

התורה משווה בין השפע הטבעי הקיים במצרים לבין השפע העל טבעי בארץ, בארץ

יש השגחה א-לוהית "עיני ה' א-להיך בה מרשית שנה ועד אחרית שנה", מיד לאחר מכן מופיעה פרשת "והיה אם שמע תשמעו", בפרשה זו אותה אנו אומרים פעמיים ביום מדגישה את הקשר בין קיום המצות לבין הגשם המחייה והמפרה ולעומת זאת את הקשר בין נטישת הקב"ה ובין עצירת השמים שבסופו של דבר תגרום לנטישת הארץ והחיים הישראלים השלמים.

וכלשונו הזהב של הרשב"ם:

צריכים אתם לשמור את מצוות י"א א-להיכם, כי הארץ הזאת טובה מארץ מצרים לשומרי מצוות, ורעה מכל הארצות ללא שומרים, כי הארץ אשר אתה בא שמה אינה כארץ מצרים שאין צריכים למטר ובין טובים ובין חטאים בטורח השקאת שדותיהם יש להם לחם, אבל ארץ ישראל אם אתם שומרים מצוות עיני י"א א-להיך בה להשקותה במטר השמים מרשית השנה ועד אחרית שנה לתת מטר בעת הצורך.

(רשב"ם דברים י"א)

לכן אנו מוצאים במסכת תענית שבחודש מרחשון שואלים על הגשמים, אבל במקרה ולא הגיעו גשמים כבר כ"ז בו מתחילים תעניות הגשמים, שהם התעניות הרבות והמשמעותיות שיש בעולמה של תורה, שהרי לא רק על פגיעה בחיי הגוף אנו צועקים אלא בעיקר על פגיעה בחיי הנפש, בקשר החיים שלנו עם בוראינו. שנוכח לשנה גשומה ומבורכת.

שלום לכבוד הרב

כתב רבינו בהלכות תעניות פרק ה' הלכה י"ד: "וכן גזרו שלא לנגן בכלי שיר כולן... וכבר נהגו כל ישראל לומד דברי תשבות או שיר שלהודאות לאל וכיוצא בהן על היין" האם בא רבינו להגיד שזה מותר כיוון שכתב "כל ישראל" - "כל"?

אם כן, האם אפשר להתיר בימינו לשמוע כלי זמר ושירים, הרי "כל" ישראל נוהגים זאת, וכמו שהותר לשיר לאל על היין כך גם אפשר לשיר שירי קודש גם לא על היין?

תודה רבה

א רבנו לא הביא את המנהג כמנהג שהתיר איסור, אלא כדי להוכיח את גדר האיסור. ב לפי רבינו - לא, ואנו היום סומכים על חכמי אשכנז, שהתירו לצורך שמחת מצווה.

שלום לכבוד הרב רצון ערוסי הי"ו.

מה דעת הרב לגבי נתינת ספר תורה לנשים יראות שמיים בהקפות שמחה תורה כאשר יש מחיצה לנשים ברחבה על מנת שיכולו גם הן לשמוח ולרקוד בשמחת התורה בחג?

אין לנהוג כן, במיוחד בתקופתנו שיש להנהגות כאלה משמעויות, לצערי, מרחיקות לכת ודי לחכימא.

חדש במכון מש"ה!

המקרא במשנת משה

מאת: הרב יוסף קאפח

ספר זה הוא ציונים חשובים המפנים את שורחי משנת רבנו בכל היקפיה, הלכה, הגות ומקרא, אל כל פסוקי המקרא בכתבי רבנו הרמב"ם.

מו"ר הרה"ג יוסף קאפח זצ"ל כינס את כל פסוקי התנ"ך המוזכרים בספרי רבנו, והספר מלווה בהפניות מדויקות לכל מקום שבו הפסוק מופיע, ובציטוט מלא של הפסוקים עצמם, כפי שהם מובאים בספרי המקרא.

מפת דרכים ברורה ומדויקת לכל מי שמבקש לעיין או לחקור את פרשנותו של רבנו לפסוקי התנ"ך, או לחקור את אזכוריו של הרמב"ם בכל רחבי כתביו.

ק"מ | 054-5353570

חדש! ספריה דיגיטלית מיטב ספרי "מכון משה" בתצורה דיגיטלית באתר

* יצא לאור בשיתוף מוסד הרב קוק

ליעדו האמיתי - העצמות, אלא מסיים את דרכו בגוף ביניים אחרים - בכליות, בשרירים ובמפרקים (כמו הכתפיים) שם הוא שוקע וגורם נזקים מצטברים. יתרה מזאת, מחקרים אף הראו כי 'סידן פחמתי' "אוהב" להתיישב ברובד הטרשתי של כלי הדם ומסייד אותם (סותם אותם) יותר ויותר!!!

שנית, כדי לבנות עצמות צריך אספקה שוטפת של סידן איכותי עם מינרלים אחרים כמו מגנזיום, אבץ, מנגן, בורון, סיליקה, ויטמין D ועוד. מתן סידן פחמתי עם ויטמין D בלבד אין לו כל סיכוי להצליח. אם כן, נחזור על השאלה ששאלנו כבר: מי מאשר מתן מענקי מחקר לפרויקט שמוזה 10 שנים לפחות אנו יודעים שאין לו כל סיכוי להצליח?

לשתי הנקודות העיקריות האלה אוסיף ש'המחקר' המופרך בדק רק אוכלוסיות של קשישים אשר כבר עברו פעם אחת אירוע של שברים בעצמות ואשר היו ידועים כסובלים מדלדול עצם חמור ביותר. ככה עושים מחקר? וודאי שלא. כך עוזרים לחברות התרופות לקדם תרופות "חדשות" למניעת דילדול עצם ובו בזמן להימנע מלעודד אנשים לעבור לתזונה נכונה ולהתעלם בטעות מתשלובות של משלימי (תוספי) תזונה (ויטמינים ומינרלים) שהוכחו מחקרית ככאלה שיכולים להגביר צפיפות עצם, בכל גיל, ובכך למנוע הופעת שברים. על הגישה הטבעית לבניית עצם בכל גיל - בפרק הבא בעזתי".

היומית של ויטמין D עד שתוצאות בדיקות הדם יראו שרמת הויטמין בדם מגיעה לאמצע טווח הנורמה. וכל זאת למה? - ככל שחלפו השנים כך התרבו מחקרים פורצי דרך אשר הוכיחו כי מחסור בויטמין D גורם להחמרת אלרגיות, דלקות כרוניות ואפילו מחלות אוטואימוניות, כל זאת בנוסף לתרומת ויטמין D לחיזוק עצמות השלד והגברת צפיפותן.

נחזור לנושא של היום: אחד מ"המחקרים" שפוסלים את חשיבות ויטמין D וסידן למניעת שברי עצמות, התפרסם בכתב העת המדעי של אגודת הרופאים האמריקאית. הדבר מעורר תדהמה אצל חוקרים בולטים בתחום, עם הפליאה מכך שמחקרים כאלה בכלל מקבלים מימון ממקורות ממשלתיים רשמיים. מה הבעיה? לא ברור איך חוקרים מקבלים מימון למחקר מסוג כזה, כאשר כל חוקר טירון יודע שהתכשירים בהם השתמשו למעשה אינם מן הסוג והאיכות המתאימה לבניית עצמות ולמנוע שברים. כן קראתם נכון - לא כל סידן בונה עצמות ולא כל שילוב של ויטמין D עם סידן מתאים להגברת צפיפות העצם, מהסיבות הבאות:

ראשית, סוג הסידן בו השתמשו במחקר זה איננו מתאים לבניית עצם. הם השתמשו בסידן מסוג 'סידן פחמתי' אשר הוכח כזוה שכמעט איננו מגיע לעצמות, אלא שוקע ברקמות הרכות בגופו, וגורם שם לנזקים. מזה למעלה מ-10 שנים שאני מרצה בכל פורום על כך ש'סידן פחמתי' אינו מגיע

אחת לכמה שנים אנו זוכים למאמרים 'מדעיים' שקובעים: "תוספת ויטמין D וסידן לתזונה אינה מונעת שברים בעצמות". במילים אחרות: נטילת שני תכשירים אלה כביכול, אינה משפרת את צפיפות העצם וממילא לאמונעת שברים בעצמות. מהי מטרת 'מחקרים' הללו? האם בגללם נפסיק לקחת 'תוספים' אלה?

המטופל התמים אשר לוקח כבר שנים את משלימי (תוספי) התזונה האלה, על פי מצוות הרופא, נותר מבולבל - לדבריו, "הרופא אמר לי לקחת את התכשירים האלה לשיפור צפיפות העצם והנה 'המחקרים החדשים' מוכיחים שאין אמת בהנחיית הרופא וכל המאמצים 'לבנות עצמות' מחדש היו מאמצי שוא וביזבוז כסף". האם נפסיק לקחת את משלימי התזונה האלה? האם אפשר בכלל לבנות עצמות מדולדלות ולמנוע שברי נפילה או שברים ספונטניים?

כדי לענות על השאלות החשובות האלה עלינו להקדים, כרגיל, ולהסביר מה היה טיב 'המחקרים החדשים' האלה, מה היו מסקנותיהם והאם ניתן לבנות עצם מחדש ולמנוע המשך ההתדרדרות במבנה העצם? נזכיר גם את התופעה הידועה היום, שכולנו, כולל אלה החיים בעולם המערבי שטוף השמש, סובלים ממחסור חמור בויטמין D. בעבר התרענו על כך שלא רק שלא מפסיקים לקחת ויטמין D אלא שחייבים להגדיל את הצריכה

לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו

מור' הרה"ג יוסף קאפח זצ"ל

רצ'א צאראם בבית הכנסת 'אלמסורי', באותו הזמן למדתי בערבים יחד עם ידידי האומן הרב עזרי ב"ר יחיאל גיאית בלמודי תכונה אסטרונומיא כל ערב מאחרי השעור בבית הכנסת בלמודי הגמרא פנינו ללמודי התכונה עד שעה עשר ויותר בלילה, הצטרפו ללמוד גם אחיו משה ועוד. ומאחת עשרה חזרתי הביתה לישון עד שעה שתיים בלבד וכבר היה הרב רצ'א עובר מתחת חלוני ומעירני ללימוד הגמרא, למדתי אז במשך למעלה משנתיים כל סדר נשים. השותף הקבוע לשעור הלילה היה הרב יוסף עמר מנקד הגמרא הבבליית הידוע. מאוחר יותר היו באים עוד כמה זקנים. באותה תקופה לא ישנתי בשכיבה, היו לי כרים "מדאכי" משני הצדדים וישנתי כשלוש או ארבע שעות בשיבה, כך נמשך כשנתיים וחצי". עכ"ל מארי.

ככה התמדתי בתימן, כך נמשך בכח התמדה אדיר בארץ, במסירת שעורים תמידין כסדרן בבית הכנסת למעלה מיובל שנים.

כל מי שהיה במחיצת מארי זצ"ל ידע כמה ערך הזמן היה יקר לו, ואף במקום שהיה חייב ללכת, אם זה סעודת מצווה, ברית מילה, חופה, בית אבל וכיוצא ב, ידע את ערך הזמן וכמה יש להשקיע בזה, וכשהגיע העת מיד היה מזרז את עצמו וחוזר ללימודו. פעם אחד שאל אותי. האם אני יודע היכן אפשר לקנות זמן...!?

שלמה המלך ע"ה החכם מכל אדם אמר: "גם במעלליו יתנכר נער אם זך ואם ישר פעלו" (משלי כ"ג; ראה שם פירוש רס"ג). כבר בילדותו בתימן היה ניכר בו כח ההתמדה וכפי שכתב בקונטרס 'אלה תולדות' (בכ"י עמ' 7) וז"ל: "במשך השנים הללו המשכתי ללמוד אצל סבי משעת המנחה עד שתי שעות (אחת) [אחר] תפילת ערבית, וכן בלילה משעה שתיים בלילה עד אור הבקר זמן תפילת שחרית. ובימי ששי היו מוקדשים ללמודי חשבון תקופות ומולדות ותכונה במדה שיכולתי לקלוט. ככה נמשכו חיי עד שנת תרצ"ב..." עכ"ל מארי. כלומר עד גיל ארבע עשרה.

אחר מות סבו זצ"ל ב"א כסלו שנת תרצ"ב, בשנת ארבע עשרה שנה לחייו, כח התמדתי לא פסק. וז"ל שם (עמ' 8): "... המשכתי בקביעת עתים לתורה ומלאתי מקומו של סבי למרות גילי הצעיר. בלילות התחלתי את השעור היומי בלמוד הגמרא בשעה שלש בלילה, כלומר בימים ממוצעים כשלוש שעות לפני זמני התפלה, וכשעתיים לאחר תפלת שחרית ורק אח"כ פניתי לעבודה. בלילי שבתות התחלנו את הלמוד בשעה אחת בלילה כלומר זמן מועט אחר חצות..." עכ"ל.

לאחר נישואיו שהיו בשנת התרצ"ג ליצירה ברמ"ד לשטרות, הוסיף לתאר את סדרי לימודו שם (עמ' 9) וז"ל: "לאחר נישואי שקדתי בלילות על לימודי הגמרא כל יום התחלתי את לימודי בשעה שתיים בלילה לפני הרב

מתוך ספר שו"ת הריב"ד, חלק א יש להמשיך לעיין ללמוד ולהרחיב בספר, בזכות הערותיו של המהדיר הרה"ג אברהם חמאמי שליט"א

בדואר האלקטרוני: bdmamonot@gmail.com
 בפקס: 1533-5351119
 לא לכתובת בית הדין לדיני ממונות:
 ת"ד 911 קריית אונו 55100

בית הדין לדיני ממונות
 בראשותו של הרה"ג רצון ערוסי שליט"א

רב העיר קריית אונו וחבר מועצת הרה"ר לישראל
 קורא לציבור הרחב להתדיין רק ע"פ דין תורה בכפוף לחוק הבוררות.

- יש אפשרות לערער לפני הרכב נוסף.
- לפרטים יש לפנות אל מזכיר ביה"ד בכתב לבקשת בוררות, בציפון פרטי הצדדים המלאים והמדויקים.

